

A zeneszerző és a Cantemus kóruscsalád együttese között évek óta szoros a kapcsolat. Kocsár művek ajánlása, bemutatója, itthoni és külföldi előadása jelzi ezt a kötődést. Bizonyára erre a kapcsolatra épülhetett az a szeretet és tisztelet, mely az egész estét jellemezte. Így szóltak a köszöntések is: *Fekete György* (a Magyar Művészeti Akadémia elnöke), *Dr. Kovács Ferenc* (Nyíregyháza polgármestere), *Vinnai Győző* (Megyei Kormányhivatal vezetője) *Párkai István* (a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem nyugalmazott professzora).

És szóltak a szebbnél szebb Kocsár-művek. A Cantemus Gyerekkar előadásában Kányádi Sándor és Csanádi Imre verseire írt nagyszerű *Tavaszhivogató*-darabok, a Pro Musica Lánykar előadásában Nagy László verseire komponált kórusok, *Szabó Dénes* vezényletével.

Szünet után a Napsugár Gyerekkar teljesítményét csodálhatta a közönség. Vezényelt, *Szöke Rita*. Végül a Cantemus Vegyeskar nagyszerű előadásában szólalt meg a *Virágok, veszélyek*, majd a *Csodafüű-szarvas és Hegyet hágék* c.kórusművek. Vezényelt, *Szabó Soma*.

Szabó Dénes kedves, közvetlen köszöntése után, intésére felzendült az egész terem, körben a teljes összkar, az erkélyről fúvósok kíséretével a *Jubilate Deo*.

A koncert végén, mintha Kodály Zoltán 75 évvel ezelőtt mondott látónoki gondolatai valósultak volna meg. Lelkileg emelkedettebben, boldogabban, igazabban, jobb emberként jöhettünk el a hangversenyről. *Isten éltesse Kocsár Miklóst* – köszönet a sok-sok szépért, értékért az alkotónak és előadóknak!

dr. Joób Árpád

100 éve született *Dávid Gyula*

Dávid Gyula emlékezete Visegrádon

Ritka eset: két Kossuth-díjas testvér; testvérek, akik különböző művészeti ágban érdemelték ki a legmagasabb kitüntetést. *Dávid Károly* építész, a Népstadion és MOM művelődési ház tervezője 110 éve született. *Dávid Gyula* zeneszerző, a Zeneakadémia kamarazene professzora pedig 100 éve.

A család a 19. század utolsó harmada óta kötődött a hajdani királyi városhoz. Tiszteletükre Visegrádon az *Ars Danubiana Egyesület* és *Klenjanszky Tamás* szervezett megemlékezést, 2013. május 4-én.

„**Két régi visegrádi**” címmel mindkettejük életművét áttekintő kiállítással adóztak a jeles alkotók emlékének a Művelődési Házban. A kiállítást a város polgármestere – maga is építész – *Félegyházi András* nyitotta meg, majd *Dávid Ferenc* művészettörténész, a zeneszerző fia mutatta be a kiállítást a népes érdeklődő közönségnek. A kiállítást rendezte: *Dávid Ferenc*, *Dávid János*, *Fehérvári Zoltán* és *Biri Elvira*.

„**Koncert Dávid Gyula emlékére**” címmel hangversenyt tartottak este a visegrádi református templomban. A koncert egyúttal a Magyar Kodály Társaság „Kodály és kora, Kodály és köre” című sorozatának első programja volt.

A hangversenyen *Dávid Gyula* ifjúkori karádi gyűjtéséből adott elő *Varga Evelin* népdalénekes, majd *Szőnyi Erzsébet*: *Duó hegedűre és*

mélyhegedűre című – Dávid Gyulának és Járdányi Pálnak ajánlott – műve került előadásra, az egykori kollégák üdvözlését hozva, közös muzsikálásukra emlékeztetve. Végül a teljes *Somogyi kvartett* lépett pódiumra, hogy az ünnepelt *II. vonósnégyesével* idézze fel a zeneszerző művészetét. A hangversenyhez e sorok írója mondott bevezetőt, melynek összefoglalója az alábbiakban olvasható.

– Egy személyes találkozás felidézésével kell kezdenem. Az 1970-es évek elején egy nyári Ifjú Zenebarát nemzetközi táborba látogattam el Pécsre, ahol a fúvós kamarazenei foglalkozásokat vezette Dávid Gyula. Ott volt alkalmam Dávid tanár úrral röviden beszélgetni. Óhatatlanul szóba került Kodály Zoltán, hiszen az ő tanítványa volt. Azok közé tartozott, akik kicsit sajnálkozva beszéltek arról, hogy mesterüket a zenei nevelés ügyének felvállalása a komponálástól, nagyobb művek írásától vonta el. Ha hosszabb időtávban, a személyes kapcsolat oldalról közelítjük meg mester és tanítvány viszonyát, akkor a Kodálynak oly fontos szívügyet jelentő népzene gyűjtéshez kell visszalépnünk. Az egészen fiatal Dávid Gyulát küldte Kodály Zoltán Karádra, hogy feltérképezze a terepet, s mivel érdemes anyagot talált az „előörs”, maga is ellátogatott a Somogy megyei faluba, s így született meg egyik legnépszerűbb férfikari műve, a Karádi nóták. Hátrahagyott jegyzeteiből tudhatjuk, hogy Dávid Gyula a Nemzeti Színház zenei vezetőjeként a régi színházi kottatárat búvárolva találta meg Erkel Ferenc 1840-es években írott népszínműzenéit, köztük nem egy népdal feldolgozásával. (Magyar zene, magyar nyelv, magyar vers, 293. old.) Tudjuk, hogy Kodály figyelemmel kísérte volt tanítványainak pályáját. Erről tanúskodik egy töredékes írásbeli elmélkedése a „Kodály iskoláról”. Ebből megtudhatjuk, hogy kiket érzett magához legközelebb a kortársai és tanítványai közül. Biztos, hogy az egyik kapocsnak a népzenehez, a zenei anyaföldhöz való viszonyt, a „magyarság-élményt” tartotta. Dávid Gyulát így fogadta zenei rokonai körébe: „Dávidnak van ilyen élménye. S ha belebúvik is a kozmopolita tizenkétfokúság divatos egyenruhájába, mozgásán érzik valami.” (U. ott, 88-89. old.) A nyolcvanadik születésnapjára küldött zenei üdvözlést (a tanítványok közös alkotásába írott variációt) egy kis zongorakompozícióval köszönte meg, amely a tizenkétfokúságot tágabb tonális-funkciós keretben értelmezi. (Ld. Kodály Zoltán levelei, 301-302. old.)

Ha a másik oldalról vizsgáljuk meg a mester és tanítvány viszonyt, Dávid Gyula nyilatkozata, Feuer Máriának az Élet és Irodalom c. lapban, majd az *50 muzsikuskó műhelyében* című gyűjteményben (Zeneélet sorozat, Zeneműkiadó, 1976. 18-21. old.) megjelent interjúja – *Mondanivaló és hagyomány* – lehet kalauzunk. A riporter úgy szólítja meg a zeneszerzőt, mint „az úgynevezett Kodály-iskola képviselőjét”, aki „a magyar zene külföldi elismerését segíti elő”. Idézzünk néhány gondolatot az interjúból.

„Azt hiszem túlzott jelentőséget tulajdonítunk a 'nyelvújításnak'. Brácsaversenyem külföldi előadássorozata igazolta, hogy határainkon kívül másképpen értékelik azt a generációs különbséget, a zeneszerzői irányzatoknak azt a differenciálódását, amelyet mi olyan lényegesnek érzünk. Az egységesnek tartott magyar iskola legjobb képviselői ugyanis [...] anyanyelvi szinten beszélik saját zeneszerzői nyelvüket, s képesek a hagyományok ápolására és továbbfejlesztésére. [...] A megújulás lehetőségét két tényező dönti el: az egyik a mondanivaló, a másik a zeneszerzői technika. [...] Zenei neveltetésem, múltam, tapasztalataim, élményeim alkotják azokat az elemeket, amelyekből stílusom kialakult. Gyerekkoromban életre szóló impulzusokat kaptam az iskolában Rajeczky Benjamintól: nemcsak Kodály akkoriban keletkezett kórusaival ismertette meg, hanem a gregoriánál és a reneszánsz mesterekkel is. [...] Ezek hatása épp oly kitörölhetetlen nyomot hagyott bennem, mint a későbbi népdalgyűjtő utak emléke és tanulsága. A brácsaverseny is ezekből a gyökerekből, sőt hangszeres múltamból is táplálkozott: évekig brácsáztam, és a hangszer lelkét jól ismertem. [...] Amikor megismerkedtem a dodekafón komponálási technikával, a mondanivalóhoz illően kezdem alkalmazni. A hangváltás a József Attila három versére készült *Új magyarokhoz* című kórusműben következett be először. [Említi még a III. szimfónia és Sinfonietta című műveit.] Mégsem hiszem, hogy a dodekafónia határozná meg ezeket a műveket. Véleményem szerint a jó melódiánál – márpedig a dallamról nem akarok, és nem tudok lemondani – mindegy, hogy diatonikus, vagy dodekafón. A lényeg az, hogy a hangok úgy illeszkedjenek egymáshoz, mintha az örökkévalóság óta egymáshoz tartoztak volna.”

Ha meghallgatjuk – a ma szinte elfeledett, tegyük hozzá: méltatlanul mellőzött – Dávid Gyula műveit (amelyek sajnos többnyire csak régi fekete-lemezen találhatók meg), igazat kell adnunk mind magának a zeneszerzőnek, mind Kodálynak: „érezik valami a mozgásán”. A tizenkétfokúságot alkalmazva is megmaradt melodistának, megmaradtak az őszinte emberi megnyilvánulások, érzelmek a zenéjében, át tudott valamit menteni korábbi gondolkodásmódjából, kifejezőkészségéből. Művészi üzenete ma is érvényes. A centenárium az ő estében is jó alkalom, hogy segítsen visszahelyezni műves alkotásaival kiérdemelt helyére a magyar zenei életben. –

Ittész Mihály

